

12.1 17. mai

17. mai er Norges nasjonaldag og en av de viktigste høytidsdagene i landet. Man sier at det er barnas dag, og feirer at det er fred, frihet og demokrati i Norge. Gatene er fulle av folk, og alle ser blidere og gladere ut enn vanlig, synes Ali og Rana. Derfor liker de denne dagen. Nesten alle har på seg fine klær, og mange kvinner og noen menn har på seg bunad. Skolebarna går i tog med norske flagg. Hver skole har sin fane, og noen skoler har også musikkorps.

Når barnetoget er over, henter Ali og Rana barna sine i sentrum. Vanligvis går familien på kafé, eller de kjøper is eller varme pølser i en kiosk fordi det er fullt på alle kafeene. Seinere på dagen drar de til barnas skole. Der har foreldrerådet organisert leker og konkurranser for barna, og man kan kjøpe kaffe, kaker og brus. Rana og Ali synes at det er en fin anledning til å treffe andre foreldre og kanskje diskutere barn og skole og nabolog med dem.

17. mai er Norges nasjonaldag fordi landet fikk sin egen grunnlov 17. mai 1814. På denne tida var Norge på vei fra en union med Danmark til en ny union med Sverige. Den første unionen startet i 1380 da Danmark og Norge fikk en felles konge, og varte i over 400 år. Etter hvert ønsket mange nordmenn at Norge skulle gå ut av unionen og bli en selvstendig stat.

En stat bør ha en grunnlov. Derfor valgte nordmennene representanter som dro til Eidsvoll for å skrive en grunnlov for Norge. Dette skjedde på slutten av napoleonskrigene (1800-1815) da unionen Danmark-Norge var blant taperne. Sverige var blant vinnerne. Derfor fikk svenskene Norge som krigsbytte i 1814. Nordmennene ville ikke aksepterte dette. De skrev grunnloven og krevde uavhengighet. Men svenskene ville ikke miste Norge. Etter en kort krig mellom Norge og Sverige ble Norge en del av en ny union med Sverige. Norge fikk likevel beholde grunnloven og sin egen nasjonalforsamling (Stortinget) i den nye unionen. Dette var en viktig seier for nordmennene.

I 1905 ble endelig Norge et fritt og selvstendig land. Landet fikk sin egen konge og gikk ut av unionen med Sverige.

å akseptere
ei anledning
et barnetog
å beholde
blant
en bunad
Danmark
et demokrati
Eidsvoll
en fane
å feire
et flagg
et foreldreråd
en fred
fri
en frihet
ei gate
en grunnlov
en høytidsdag
en kiosk
en konge
en konkurranser
å kreve
et krigsbytte

en lek
å miste
et musikkorps
napoleonskrigene
en nasjonaldag
ei nasjonalforsamling
å organisere
ei pølse
en representant
en seier
et skolebarn
en stat
Stortinget
en svenske
Sverige
en taper
et tog
en uavhengighet
en union
vanligvis
å velge
en vinner
et ønske

12.2 Rus(s) eller ikke rus(s)?

Ingvild: Jeg gleder meg til 17. mai!

Ingvild

Ahmed: Hva skjer da?

Ingvild: Det er Norges nasjonaldag! Det skjer ting fra morgen til kveld! Musikkorps som spiller i gatene, barnetog om morgen, folketog midt på dagen og russetog om ettermiddagen. Om kvelden skal jeg på fest! Da treffer jeg sikkert mange slitne russ.

Mina

Ahmed: Russ? Snakker du om folk fra Russland?

Ahmed

Ingvild: Nei, folk fra Russland er russere! Russen er elever i tredje klasse på videregående som feirer at de snart er ferdig med skolen. De som går på økonomi eller salg og service, har blå russeluer, og de som går på studieforberedende, har røde. Har du ikke sett dem?

Ahmed: Jo, det har jeg, men jeg visste ikke at det heter russ.
Er det ikke noen som har svarte luer, også?

Ingvild: Jo, de som er ferdig på yrkesfag etter Vg2, er svartruss.

Iman

Ahmed: Skal du være russ neste år, Ingvild?

Ingvild: Ja, det skal jeg. Jeg er med i teatergruppa, og allerede i august skal vi begynne å forberede russerevyen, som skal ha premiere i april. I mai er det mye som skjer - landstreff, konserter og russekro! Det blir så gøy!

Mina: Russefeiringa starter seinest 1. mai, så 17. mai har det vært mye drikking og festing i et par uker allerede. Det er ganske sprøtt.

Iman: Ja, og knutereglene er også sprø. Kyss en politimann, så får du en knute! Gå på skolen i bare undertøyet! Drikk 24 bokser øl på 24 timer! Svøm i fjorden før 1. mai!

Ingvild: Det skal være sprøtt! Snart må jeg bli voksen og fornuftig, derfor vil jeg tulle og tøyse og ha det gøy i russetida!

Iman: Ja, jeg vil også ha det gøy! Men jeg vet ikke om jeg vil være russ.

Ingvild: Hvorfor ikke?

Iman: Fordi det er så mye drikking, kan det bli vanskelig for meg. Når jeg er sammen med folk som drikker alkohol, må jeg må alltid forsvare at jeg ikke drikker

Ingvild: Må du det?

Iman: Ja, det må jeg. Og da føler jeg at jeg ikke er en del av gjengen, liksom.

Mina: Så dumt! De må respektere at du ikke drikker. Jeg vil heller ikke ruse meg, men jeg vil være russ likevel. Det går fint an å ha det kjempegøy uten alkohol!

en alkohol

an

april

en boks

ei drikking

ei festing

en fjord

et folketog

å forberede

fornuftig

en gjeng

jo

kjempegøy

en knute

en knuteregel

en konsert

et landstreff

liksom

ei lue

mai

en politimann

en premiere

en rus

å ruse seg

en russ

ei russefeiring

ei russekro

ei russelue

en russer

en russerevy

ei russetid

et russetog

Russland

en service

sikkert

sprø

studieforberedende

svart

en svartruss

ei teatergruppe

tredje

å tøyse

voksen

et yrkesfag

en økonomi

en øl

12.3 Gratulerer med dagen, Mina!

Om 14 dager blir Mina 18 år. Da er hun myndig etter norsk lov. Hun kan stemme ved valg, ta førerkort og bestemme over seg selv. Det er en stor dag, synes foreldrene hennes. De har foreslått at hun skal ha et bursdagsselskap med mange venner. Hun skal bestemme mat og drikke, og foreldrene vil gjøre innkjøp og lage maten for henne. Men det er ikke bare enkelt, synes Mina. Hun diskuterer det med Ingvild, Petter og Iman.

Mina

Mina: Mange av vennene mine tar med seg alkohol når de drar på fest. Hvis mamma og pappa oppdager det, får de sjokk!

Ingvild

Ingvild: Forklar det til gjestene dine når du inviterer dem. De må la være å drikke fordi foreldrene dine er avholdsfolk, kan du si.

Iman

Mina: Nei, det vil jeg ikke. Det blir så dumt.

Iman: Hvorfor er det så viktig for dem å drikke?

Ingvild: Mange blir i godt humør av alkohol, og de blir mindre sjenerete. De synes at det er lettere å prate med folk etter et par glass øl eller vin.

Iman: Ja, og du tror at du har fått nye venner. Men neste dag, når de er edru, ignorerer de deg!

Petter: Foreldrene mine er som regel på hytta når jeg har fest. Kan du ikke be dem om å dra bort?

Mina: Nei, det kan jeg ikke.

Petter: Hvorfor ikke? Du er myndig! De må ikke sitte barnevakt for den voksne dattera si!

Mina: Nei, men det er deres hjem også. Jeg kan alltid være hjemme når de har selskap. Hvorfor skal de være borte når jeg har venner på besøk? Det vil de ikke forstå. Uff, dette er vanskelig! Det er lettere å ha to liv – ett hjemme og et annet sammen med vennene mine.

avholdsfolk

ei barnevakt

å be

et besøk

et bursdagsselskap

edru

enkel

et førerkort

en gjest

et humør

ei hytte

å ignorere

et innkjøp

å la være

en lov

mindre

myndig

å oppdage

en regel

som regel

et selskap

sjenert

et sjokk

en stemme

et valg

en vin

12.4 Ramadan, id og jul

Det er ramadan, og Rana og Ali har fastet fra tidlig om morgen til seint om kvelden i fjorten dager. Det er ennå et par uker til id, høytiden som avslutter ramadan. Jon har aldri fastet, og han er nysgjerrig både på faste og feiringa av id.

Rana

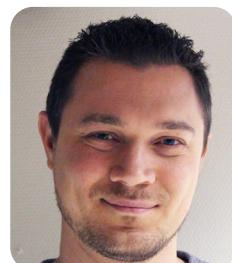
Rana: Det går greit å faste i Norge. Fordi det er varmere i Syria, var det vanskeligere der, synes jeg. Ramadan er egentlig en fin tid da vi konsentrerer oss om religiøst fellesskap og bønn.

Jon

Jon: Hvorfor faster dere?

Rana: Fasten skal minne oss om de fattige som ofte må sulte. Vi må ikke glemme å vise dem barmhjertighet. Derfor gir vi alltid penger til de fattige før id.

Ali

Jon: Spiser dere mye god mat når dere feirer id?

Rana: Ja, det gjør vi. Vi tar på oss nye, fine klær og går i moskeen. Så besøker vi venner og familie og gir gaver til hverandre.

Jon: Dette minner om julefeiringa, med gaver, god mat og fine klær. Men vi nordmenn er ikke så flinke til å åpne hjemmene våre for venner og bekjente. Det viktigste i jula er å være sammen med familien.

Ali: Går du ikke i kirka?

Jon: Jo, det gjør jeg, men bare på julaften. Da er kirkene fulle av folk.

Ali: Har du juletre?

Jon: Nei, det har jeg ikke. Jeg gidder ikke! Jeg er hos foreldrene mine på julaften, og de har alltid juletre. Men jeg har noen julenisser og annen julepynt som jeg tar fram hvert år. Det synes jeg er koselig.

Ali: Barna våre maser om at vi også skal feire jul. Jesus er en stor profet i islam, så muslimer kan godt feire Jesu fødsel. Men Sami og Hoda tenker mest på julegavene, tror jeg.

Jon: Selvfølgelig! Det gjorde jeg også, da jeg var liten.

å avslutte
en barmhjertighet
bekjent
ei bønn
både
en faste
å faste
fattig
ei feiring
et fellesskap
fjorten
en fødsel
å gidde
en høytid
en id
islam
Jesu
Jesus
ei jul
en julafuten
ei julefeiring
en julegave
en julenisse
en julepynt
et juletre
å konsentrere seg
koselig
å mase
å minne noen om
å minne om
en moske
en muslim
en profet
en ramadan
religiøs
å sulte
tidlig
vår

